

[Erik Eriksen.]

den skattemæssigt ansatte Værdi, og han føjede jo ogsaa til, at Ministerens Forslag var langt bedre end det, jeg i sin Tid kom med, men udtalte saa Haabet om, at der kunde ske væsentlige Forbedringer i dette Forslag, og de Forbedringer, det ærede Medlem tænker paa, er jo bl. a. Planer om Oprettelse af en kollektiv Landsby eller noget i den Retning. Jeg kan sige igen, som jeg sagde i Gaar: jeg fristes absolut ikke til at komme med i Selskabet, og jeg kan gentage i Dag, at Ministeren kommer til at kvittere sin § 8; det er Forudsætningen for, at han kan komme paa Talefod med Venstre. Mindre gør det ikke. Nu er det jo muligt, at Ministeren ikke ønsker at svare her, men vil vente med det, til han kommer til Udvalgsarbejdet, men paa et eller andet Tidspunkt kommer Ministeren til at tage Stilling til, om han ønsker at forhandle med os eller ikke. Valget paahviler ikke os; det er Ministeren, der skal vælge.

Hvad angaar Talen om Mulighederne for at skaffe Jord, vil jeg dog gerne understrege, at de Erfaringer, som jeg har ogsaa som Minister, gaar ud paa, at naar Talen er om de nedbrændte Ejendomme, da ligger det saadan, at naar der sker Anmeldelse af disse nedbrændte Ejendomme, saa har Jordlovsudvalget købt 90 pCt. af dem. Det tyder dog paa, at det er muligt at købe. Jeg vil ogsaa pege paa, at Udvalget i det hele taget har mange Kort paa Haanden. Udvalget er den stabile, den reelle og den kontante Køber, og jeg tvivler ikke om, at hvis man vil spørge de praktiske Folk, der sidder i Jordlovsudvalget, saa vil de give mig Ret i dette. Hvis man vil spørge Direktør Niels Frederiksen, om der ikke er Masser af Tilfælde, hvor han har oplevet, at det har vejet tungt til at komme til at sælge til Jordlovsudvalget, saa vil jeg tro, at han vil kunne bekræfte det. Det har antagelig vist sig mange Gange, at mange ældre Folk hellere har villet sælge til Udvalget for en lidt lavere Pris for derigennem at slippe fri for at have en Prioritet staaende i Ejendommen, naar de skulde afhænde den. Alt dette viser, forekommer det mig, at det er muligt at købe Jord.

Maa jeg saa sige, at der var en hel Del i det ærede Medlem Hr. Aage Foghs Tale i Gaar, som glædede mig, og der var, maa jeg maaske ogsaa sige, Toner i den, som jeg vilde have været meget taknemmelig for at have hørt for et halvt Aars Tid siden — men da var det ærede Medlem jo ikke sit Partis Ordfører. Jeg opfattede det ærede Medlems Udtalelser i Gaar som i Virkeligheden gaa-

ende ud paa, at det radikale Parti kunde tænke sig at gaa i Forhandling om Jordloven efter de Linier, som jeg i sin Tid lagde til Grund ved mit Forslag.

Naar Talen er om Forkøbsret og alt, hvad dermed staar i Forbindelse, er jeg enig med det ærede Medlem Hr. Aage Fogh i, at det kan være fuldstændig rigtigt, at denne Forkøbsret ogsaa gælder for de helt smaa Ejendomme under 10.000 Kr.s Grundværdi. Jeg mener, det er saare fornuftigt, naar vi er inde paa denne Tanke her; hvis der er Brug for Sammenlægning, kan det meget vel ligge saadan, at det er rigtigt, at man ogsaa har Lejlighed til at foretage en Sammenlægning af saadanne mindre Brug. Der er utvivlsomt Ægne, hvor de indeklemt Husmænd ikke kan faa Jord paa anden Maade, end ved at der sker Sammenlægning af i Forvejen for smaa Brug.

Striden om, hvem der avler mest pr. Arealenhed, Husmænd eller de større Brug, skal jeg ikke fordybe mig i, men jeg synes jo nok, at de Tal, det ærede Medlem Hr. Aage Fogh i Gaar kom frem med, lød meget troværdige. Imidlertid forekommer det mig, at det, der har Interesse paa længere Sigt, hvis vi ser paa Tingene ud fra et erhvervmæssigt eller ud fra nationaløkonomiske Synspunkter, det er, hvad Fremstillingen koster, og i saa Henseende tør jeg ikke sige andet, end at baade Husmandsbrug og Bøndergaarde maaske kan være i Farezonen med den rivende tekniske Udvikling, vi er inde i. Og det er dette, der er det afgørende, hvis man ser bort fra det folkelige og det sociale, hvad jeg altsaa ikke mener man kan gøre.

Jeg tror, at Talen om Tillægsjord i mange Tilfælde er overdreven. Jeg er slet ikke saa sikker paa, at der, hvis der kommer en Nedgang i Konjunkturerne, da er saa forskrækkelig mange, der ønsker Tillægsjord. Hvis jeg husker rigtigt, anslog De samvirkende danske Husmandsforeningers Formand, Hr. N. P. Andreasen, i sidste Samling her i Salen Tallet til højst at være 30.000, og heraf er der formentlig mange, som, naar det kommer til Stykket, alligevel ikke ønsker Tillægsjord. Jeg kender i hvert Fald adskillige Tilfælde, hvor ældre Folk har udtalt Ønske om at faa Lov til at sælge af deres Jordtilliggende, fordi Bruget var blevet for stort for dem, efterhaanden som de kom op i Aarene. Der er ogsaa Haandværkere og andre, som har saadan et lille Landbrug, der antagelig ikke ønsker at faa Tillægsjord. Derfor, hvis der kommer en Nedgang i Konjunkturerne — og det kommer der jo engang —, vil det antagelig vise sig, at adskillige,